

Solgassiga tanter med dystra framtidsutsikter

Pingstens konstrunda i Nordingrå 2018

Solgasset var intensivt, när Nordingrås årliga konstrunda invigdes, precis som det alltid brukar vara lagom till pingsthelgen i Kiörningsgårdens blomsterfyllda trädgård.

Härnösands Spelmansgille stod för musiken och smeden Tor Holmlund från NAVAB (Nordingrå Alltekniska Verkstäder AB) avfytrade kanonsaluten. Den som fattades och verkligen lämnade ett stort tomrum efter sig i år var Birgit Dahlgren. Hon som för elva år sedan startade konstrundan. Birgit Dahlgren är svårt sjuk och kämpar både med sin egen och pensionatets överlevnad. Årets invigningstal hölls därför av Ninni Mellander, kultursekreterare i Kramfors och konstnären och galleristen för Millenium Gallery, Kethy Bjesse.

Trots tuffa ekonomiska tider, finns Kiörningsgården kvar men drivs numera i en vänförenings regi. Även den nyligen bortgångne Anders Åbergs livs- och allkonstverk Mannaminne verkar kunna överleva. Där är det en stiftelse tillsammans med en vänförening, som driver verksamheten. I år inleder Mannaminne sommaren och pingstens konstrunda med att bland annat visa en minnesutställning över konstnären Saara Harju.

Flera av hennes målningar i utställningen ser nästan ut att vara nygjorda; oljefärgen ser fet, blänkande och inte helt torr ut. Kanske hade hon just avslutat dem, då hon dog i november förra året. En målning föreställer en flicka med solblekt hår, som under vattenytan ömt klappar en gäddas silverblanka rygg. På en annan sitter en drömmande flicka ute på hjortronmyren. Djupt nere i jorden, strax under henne, håller en död människa på att förmultna. Båda verken har den där självklara penselföringen, man tycker sig se varje strå, och den dova, sinnliga undertonen, som alltid finns med i Saara Harjus bildkonst.

På Mannaminnes Önlogen visas en samlingsutställning "Memories18". I den är det två akrylmålningar av Norrköpingskonstnären Lena Wahlstedt som genast sticker ut: *Gunnars backe* och *Trädgräns*. Kanske är det min dystopiska sinnesstämning för även där fastnar tankarna på födelse och död. I hennes bländande, ljusa sommarlandskap tycks molnen tätna och få en oroande svärta vid horisonten.

På Järnsta Kafé ställer i år Tobias von Post, Jonna Grimstoft och Ulla Rasmussen ut. Tobias von Post visar upp alla sina nostalgitryck, inspirerade av skivomslag och t-shirts från gamla godingar som Nationalteaterns "Livet är en fest", Dan Berglunds "En järnarbetares visor", Stefan Jarls modsfilm "Ett anständigt liv" och den gamle Rolling Stones gitarristen Keith Richards, återgiven med alla sina rynkor och ärr i en ömsint blyertsteckning. Hur kan det komma sig att Tobias von Post, som säkert inte är mer än i tjuugoårsåldern, är så förtjust i 70-talets proggidoler? Vet inte, frågar men får inget tydligt svar.

Den annars så färgstarka dockmakaren Jonna Grimstoft, ställer också ut blyertsteckningar i flera nyanser av grått. Men här är det inte fråga om idolporträtt utan familjebilder, ett slags minnesanteckningar, de flesta i formatet 40x50 centimeter och med svart ram omkring.

VOLYM

Minnesbilderna börjar med det förälskade paret i *Vi skall odla potatis, sparris och rosor*. Mitt inne i bildsviten står de fortfarande sida vid sida, men ser mycket tröttare ut i *När potatisen frös i juli*. Paret var Jonna Grimstofts föräldrar och den tidens grönavågare. På landet och i naturen, har hon alltid känt att hon fått stöd och tröst. Den trygghetskänslan finns med i bilden *Trädanden viskar*. Även hennes starka, modiga förmödrar har gett henne inspiration. Men den känslan ser ändå något kluven ut i bilderna *Skyddsänglar navigerar* och *Urmödrars vakande ögon*. Förmödrarnas ögonhålor och benrangliga armar skrämmer nog fler än mig. Alla Jonna Grimstofts blyertsteckningar har den här dubbelheten. Ballerinan i sin behagfulla pose i *Så fin, så fin* gör samtidigt en ful grimas, kanske smärtar tårna, och då är plötsligt inte föreställningen så vacker längre.

Smeden Ulla Rasmussen, som till vardags håller till i Tornsmedjan i Ramvik och är ansvarig för Järnakademien i Kramfors, har under åren hunnit utbilda många yrkesskickliga smeder. På Järnsta har hon samlat snirkliga gravsmiden och invecklade, säkert mycket svårtillverkade, långskaftade rosor med taggar.

I Färnsvik finns Berit Rantzow sommartid med sina tre systrar. Den yngsta heter Heléne Ecström och det är egentligen hon som är konstnären i gänget. Några små akrylmålningar av henne bland systrarnas välgjorda handarbeten föreställer fridfulla landskap med betande får på soldränkta ängar. De känns sköna att vila ögonen på och ger lugn och ro.

I Färnsvik finns också den egensinniga konstnären Dagny Enberg, som gjort hela sitt hus till ett konstverk. Hon har målat, inte bara väggar, dörrar och tak i blått, gult och orange utan också katter på sten, lera och trä, som vilar lite varstans i huset. Bord och stolar har hon fyllt med sina färgstarka tanter i sommarklänningar och med handväska på armen. I rejält midjeomfång och blicken rätt fram ser de inte ut att ha behov av att krusa någon. Tanten har ju efter flera uppmärksammade händelser, då de dängt handväskan i huvudet på rasister eller med knuten näve gått emot nazistdemonstrationer, fått en välbehövlig uppdatering och en renässans. Dagny Enbergs tant ser ut att vara en sådan tuff men ändå gladlynt och kaxig person.

Som avslutning på konstrundan åker vi till Dag Wallin i Salsåker. Där är det först hans sambo Sirpa Huuskos hemvävda mattor, kantade med fräscha bomullsband, som väcker begär. Inne i ateljén är det en stor olja, som drar till sig blicken. *Ofullbordat landskap* heter den och föreställer en ensam, nästan genomskinligt blek och naken människa, som ligger tätt tryckt mot jorden. Återigen en dystopi, tänker jag, men Dag Wallin säger att den inte är klar än. Han vet inte hur avslutningen på målningen blir. Som den dysterkvist jag är och trots alla tuffa tanter, verkar det gå mot katastrof för människan på jorden.

Text: Karin Lundqvist

Foto: Jonas Lundqvist

Volym 2018-05-28